

**F L O R A - E N
F A U N A O N D E R Z O E K**

**V E R L E G D E M A A N W E G
L E U S D E N**

GEMEENTE LEUSDEN

COLOFON

Oisterwijk, 19 november 2007

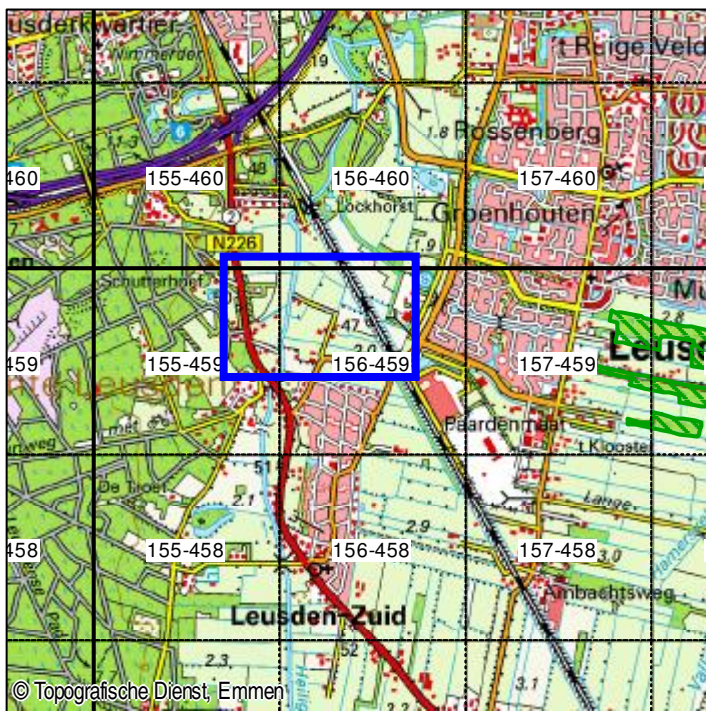
Opgesteld door **BTL Advies BV.**
Parklaan 1
5061 JV Oisterwijk
Postbus 385
5060 AJ OISTERWIJK
t 013 52 99 555
f 013 52 99 550
e advies@btl.nl

Opdrachtgever Gemeente Leusden

Projectnummer 227249

INHOUD

INHOUD	5
1 INLEIDING	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Plangebied en huidige situatie	7
1.3 Toekomstige situatie, activiteiten en periode	7
1.4 Beschermingskader	10
2 WERKWIJZE	13
2.1 Bron- en literatuuronderzoek	13
2.2 Biotooptoets	14
2.3 Aanvullend onderzoek	14
3 MOGELIJK VOORKOMENDE BESCHERMDE FLORA EN FAUNA	17
3.1 Ecologische structuren	17
3.2 Beschermde soorten	19
3.3 Ontheffingsplichtige soorten	29
3.4 Conflicten met de Flora- en faunawet (schade aan beschermde soorten)	30
3.5 Conflicten met de Rode en Oranje Lijst (schade aan beschermde soorten)	32
4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	35
4.1 Conclusie	35
4.2 Aanbevelingen	36
4.3 Aanbevelingen t.a.v. Rode en Oranje Lijstsoorten	37
LITERATUUR	39

Figuur 1. Plangebied Verlegde Maanweg te Leusden (binnen blauw kader) met op enige afstand een Beschermd Natuurmonument (groene arcering)

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

De gemeente Leusden is voornemens een nieuwe weg aan te leggen als ontsluiting voor het te realiseren woongebied Tabaksteeg.

In de vigerende Flora- en faunawet (25 mei 1998) staat in artikel 1 t/m 18 beschreven dat de verstoring van bedreigde inheemse plant- en diersoorten verboden is. Voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen, waaronder ook het realiseren van de Verlegde Maanweg, verplicht de Flora- en faunawet de bestaande natuurwaarden in kaart te brengen en indien nodig passende maatregelen te treffen voor het beschermen en in stand houden van bij Wet beschermde soorten.

Het doel van dit flora- en faunaonderzoek is dan ook het onderzoeken en rapporteren van het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten en andere natuurwaarden in het plangebied. Van eventueel voorkomende beschermde soorten is geschat of de soort of populatie door de activiteiten schade ondervindt. Op basis van deze aspecten is de afweging gemaakt of het wel of niet nodig is een ontheffing aan te vragen in het kader van de Flora- en faunawet, artikel 75, vierde en vijfde lid, sub C.

1.2 PLANGEBIED EN HUIDIGE SITUATIE

Het plangebied is gelegen in de gemeente Leusden (provincie Utrecht) aan de westzijde van Leusden en ten noordwesten van Leusden-Zuid (zie figuur 1). Het plangebied bevindt zich in de kilometerhokken 155-459 en 156-459. Het nieuwe tracé sluit ter hoogte van de bocht aan op de bestaande Maanweg bij Leusden-Zuid en direct ten zuiden van het gasstation op de Arnhemseweg (N226). Het tracé kruist daarbij de Heiligenbergerbeek. Het gedeelte van de bestaande Maanweg tussen de bocht en de spoorlijn Amersfoort-Rhenen (PON-lijn) is ook meegenomen in het ontwerp, net als een deel van de Arnhemseweg ten behoeve van een goede aansluiting op beide wegen. In het plangebied bevinden zich graslanden, akkers, de Heiligenbergerbeek, diverse kleine sloten en greppels met kavelbeplanting van els en knotwilgen en enkele woningen met erfbeplantingen. Een uitgebreide beschrijving van het plangebied en omgeving is te vinden in paragraaf 3.1: ecologische structuren.

1.3 TOEKOMSTIGE SITUATIE, ACTIVITEITEN EN PERIODE

Door het plangebied komt het tracé van de Verlegde Maanweg te liggen. Het wordt een 80-kilometerweg met tweerichtingsfietspad aan de noordzijde, die in de bocht van de bestaande Maanweg aan zal takken en eindigt in een kruising met verkeerslichten als aansluiting op de Arnhemseweg (N226). Middels een brug zal de weg de ecologische verbindingzone Heiligenbergerbeek kruisen. Deze ecologische verbindingzone is nog niet als zodanig ingericht.

Landschappelijke inpassing

De Verlegde Maanweg wordt landschappelijk ingepast. Zie figuur 2 voor een voorlopig ontwerp voor de inrichting van het plangebied. De exacte inrichting ligt echter nog niet vast. De verlegde Maanweg verbindt verschillende landschapstypen met elkaar en is in drie verschillende deelgebieden (de Utrechtse Heuvelrug, het beekdal van de Heiligenbergerbeek en de stedelijke omgeving van Leusden) te verdelen:

De overgang van de *Utrechtse Heuvelrug* naar het beekdal wordt ingericht met houtwallen, bossages en losstaande bomen. Deze elementen bieden nestgelegenheid voor vogels, beschutting aan diverse kleine zoogdieren en dienen ter oriëntatie voor vleermuizen.

Het *beekdal van de Heiligenbergerbeek* wordt ingericht als ecologische verbingszone volgens de gidsoorten, die voor deze zone zijn vastgesteld. Onderscheid wordt gemaakt in een natte en een droge zone. De natte zone bestaat uit de beek met meander en oeverzone en nat schraal grasland met poelen, wilgenstruweel en lijnvormige beplantingselementen van els en knotwilgen. Deze zone is geschikt voor de ringslang, de poelkikker en het oranjetipje. De droge zone bestaat uit droog schraal grasland, bosjes, houtwallen en lijnvormige beplantingen van soorten als beuk en eik. Deze zone is geschikt voor de boommarter, de patrijs, de das en de zandhagedis. Juist de combinatie van verschillende natte en droge milieus en alle bijbehorende gradiënten biedt een geschikt biotoop en leefgebied voor vele planten- en diersoorten. Faunavoorzieningen worden gerealiseerd om het functioneren van de ecologische verbingszone veilig te stellen.

De overgang van de *stedelijke omgeving* naar het beekdal wordt gecreëerd door een drievoudige bomenrij in het beekdal te laten 'snijden'. Deze inrichting is niet zo zeer gericht op de ecologische invulling, maar meer op de stedelijke uitstraling. Evengoed bieden de bomen en de berm een leef- en foerageergebied aan diverse kleine fauna, zoals vleermuizen.

Activiteiten

De werkzaamheden ten behoeve van het realiseren van de Verlegde Maanweg en de landschappelijke inpassing omvatten een aantal verschillende activiteiten:

- verwijderen houtachtige beplanting;
- verwijderen kruidachtige vegetatie;
- dempen/verleggen oppervlaktewater (sloten);
- aanleggen oppervlaktewater (poelen, sloten);
- graafwerkzaamheden aan de beek (meander, flauwe oevers);
- realiseren faunavoorzieningen (tunnel, brug, rasters);
- graafwerkzaamheden ten behoeve van kabels en leidingen;
- ophogen terrein;
- aanleg infrastructuur;
- aanbrengen verlichting;
- aanplant bomen/beplanting.

De exacte planning van de werkzaamheden is niet bekend en hangt samen met de procedure van het bestemmingsplan.

1.4 BESCHERMINGSKADER

De bescherming van soorten en hun leefgebieden is geregeld in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en op nationaal niveau verankerd in de Flora- en faunawet en de vernieuwde Natuurbeschermingswet van 1998.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) richt zich op de bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en in het bijzonder van de leefgebieden van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten. Er zijn 79 gebieden aangewezen als speciale beschermingszone. Deze gebieden maken onderdeel uit van Natura 2000, het Europese initiatief van een duurzaam ecologisch netwerk van natuurgebieden in Europa. De richtlijn stelt nadere regels voor de bescherming, het beheer en de regulering van vogelsoorten. Het plangebied en de directe omgeving behoren niet tot de gebieden die in dit kader zijn aangemeld.

Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) richt zich op de instandhouding van natuurlijke habitats en habitats van soorten en de bescherming van plant- en diersoorten, met uitzondering van vogels. In bijlage I van de Habitatrichtlijn worden speciale beschermingszones aangewezen voor kwetsbare, bedreigde of zeldzame habitattypen. Bijlage II van de Habitatrichtlijn vermeldt de kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten (communautair belang) die beschermd moeten worden door speciale beschermingszones aan te wijzen. Op dit moment staan in totaal 141 op de nominatie voor aanwijzing als Habitatrichtlijngebied. Het plangebied en de directe omgeving behoren niet tot de gebieden die in dit kader zijn aangemeld.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998, die op 1 oktober 2005 in werking is getreden, richt zich op de bescherming van daartoe aangewezen gebieden, het beheer en het voorkomen van bepaalde schadelijke handelingen. In deze gebieden, bestaande uit Vogel- en Habitatrichtlijngebieden en Beschermd Natuurmonumenten, staat instandhouding van soorten en systemen voorop. Het plangebied behoort niet tot een Beschermd Natuurmonument. Wel ligt ten zuiden van Leusden en ten oosten van Leusden-Zuid Beschermd Natuurmonument Schoolsteegbosjes dat bestaat uit vochtig hakhoutbos, grasland en open water. Dit gebied ligt echter op enige afstand van het plangebied en wordt hiervan gescheiden door de bebouwing van Leusden, het bedrijventerrein Paardenmat, het PON-terrein en de PON-lijn (zie figuur 1).

Flora- en faunawet

De soortenbeschermingsaspecten uit de Habitat- en Vogelrichtlijn zijn geïmplementeerd in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet (Stb. 1998,402) richt zich op de bescherming van planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden. Uitgangspunt is het nee, tenzij beginsel.

Alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen, plantensoorten en andere diersoorten zijn bij AMvB (Stb. 2000,523) beschermd.

In februari 2005 is de nieuwe Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) in het Staatsblad gepubliceerd en daarmee in werking treden. Hierin zijn onder andere een aantal algemene soorten opgenomen, die onder bepaalde voorwaarden, een vrijstelling hebben gekregen voor artikelen 8 tot en met 12. Vanaf dat moment wordt gewerkt met drie beschermingscategorieën:

- **streng beschermde soorten:** alle soorten van de Europese Habitatrichtlijn (bijlage IV) van de Europese Vogelrichtlijn (bijlage 1) en de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen inheemse dier- en plantsoorten. Negatieve effecten op streng beschermde soorten moeten door middel van compensatie teniet worden gedaan. Voor uitvoering van werkzaamheden die strijdig zijn met de Flora- en faunawet kan ontheffing worden aangevraagd (artikel 75, lid 4 en 5, sub c en artikel 2, derde lid van het Besluit vrijstelling beschermde plant- en diersoorten).
- **algemene beschermde soorten:** voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zg. lichte toets).
- **overige beschermde soorten:** dit zijn soorten die niet onder de vorige twee categorieën vallen. Voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze soorten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zg. lichte toets). Geen gedragscode betekent geen vrijstelling voor deze categorie.

Rode Lijst soorten en Oranje Lijst soorten

Voor de soortengroepen: planten, vogels, amfibieën en reptielen, zoogdieren, zoetwatervissen, dagvlinders, libellen, sprinkhanen, korstmossen en paddenstoelen zijn lijsten vastgesteld met daarop vermeld de met uitsterven bedreigde en kwetsbare soorten; de zogenaamde Rode lijsten. Deze zijn per soortgroep gepubliceerd in de Staatscourant.

Daarnaast heeft de provincie Utrecht provinciaal natuurbeleid opgesteld, dat zich richt op karakteristieke Utrechtse biotopen en op soorten die bedreigd zijn, dan wel gebonden zijn aan karakteristieke Utrechtse biotopen. Hiervoor zijn, naast de landelijk vastgestelde Rode lijsten, voor de provinciaal bedreigde flora en fauna tevens Oranje lijsten opgesteld. De Oranje lijsten zijn bedoeld om soorten voor lokaal dan wel regionaal of nationaal uitsterven te behoeden. (bron: Handleiding bestemmingsplannen 2006 - Servicedeel)

Voor de provincie Utrecht geldt dat wanneer binnen de grenzen van een bestemmingsplan Rode lijstsoorten dan wel Oranje lijstsoorten voorkomen, deze aanwezige bedreigde natuurwaarden in beeld moeten worden gebracht. Vanuit het provinciaal natuurbeleid wordt een bestemming voorgestaan die kansen biedt voor behoud en versterking van deze natuurwaarden. Voor de minst bedreigde categorieën 'kwetsbaar', 'gevoelig' en 'in Utrecht potentieel bedreigd' geldt dit met name voor concentraties van deze soorten en niet voor incidenteel voorkomen. Voor de categorieën 'op het punt van verdwijnen', 'ernstig bedreigd' en 'bedreigd' geldt ook bij incidenteel voorkomen dat de soort bescherming behoeft. (bron: Handleiding bestemmingsplannen 2006 - Servicedeel)

Op dit moment heeft plaatsing op de Rode Lijst of Oranje Lijst geen juridische beschermde status. Voor Rode Lijstsoorten en Oranje Lijstsoorten geldt zodoende geen ontheffingsplicht, tenzij de Flora- en faunawet op de soort van toepassing is en zodoende de bescherming van de Flora- en faunawet geldt.

In de uit te voeren werkzaamheden wordt met de algemeen geldende zorgplicht voor planten- en dieren -voor zover dat mag worden verwacht- rekening gehouden. Op iedere burger rust de zorgplicht om binnen vermogen deze soorten te beschermen en te behouden.

2 WERKWIJZE

Dit flora- en faunaonderzoek bestaat uit:

- bron- en literatuuronderzoek (2.1)
- biotooptoets (2.2)
- aanvullend onderzoek (2.3)

2.1 BRON- EN LITERATUURONDERZOEK

Het bron- en literatuuronderzoek omvat een literatuur- en kaartstudie naar de actuele waarden en betekenis van het plangebied. Daarbij worden zowel de eigen waarden van het plangebied als ook de waarden van het plangebied voor de bredere omgeving beschouwd. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van flora en fauna-atlassen. Deze atlassen geven een beeld van de verspreiding van betreffende soorten in een bepaald gebied op basis van 5 bij 5 kilometerhokken. Daarnaast is met behulp van een topografische atlas en andere bronnen een inzicht verkregen in het plangebied en de omgeving, waarna een inschatting is gemaakt welke soorten in het plangebied voor kunnen komen.

Om te komen tot een goed inzicht in mogelijk voorkomende soorten zijn voor het onderzoek de volgende informatiebronnen geraadpleegd:

Flora- en fauna-atlassen

Bij de atlasinventarisatie is gebruik gemaakt van de volgende atlassen:

- Atlas van de Nederlandse broedvogels (2002);
- Atlas van de Nederlandse zoogdieren (1992);
- Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997);
- De dagvlinders van Nederland (2006);
- De Nederlandse libellen (2002);
- Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen (1997).

Jaarverslagen

- Ravon Jaarverslag 2005 (2006).

Overige bronnen

- Soorten van de Habitatrichtlijn, 2004;
- Inventarisatie flora en fauna inpassingsgebied omlegging Maanweg en woningbouwlocatie Leusden-Zuid, Bureau Waardenburg, 2003;
- Gegevens provincie Utrecht.

Opgemerkt dient te worden dat het onderzoeks- en plangebied van de inventarisatie zoals uitgevoerd door Bureau Waardenburg een ruimer gebied beslaat dan het uiteindelijke plangebied. Waar in de tekst wordt verwezen naar deze rapportage en gesproken wordt van onderzoeksgebied wordt dus een groter gebied bedoeld dan het plangebied dat voorliggende rapportage beslaat.

2.2 BIOTOOPTOETS

Tijdens de biotooptoets zijn de uitkomsten van het bron- en literatuuronderzoek in het veld gecontroleerd en getoetst. In het bijzonder is de mogelijkheid van het voorkomen van (streng) beschermde soorten onderzocht.

Het doel van de biotooptoets was om op korte termijn een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. Tijdens de biotooptoets zijn de eisen die soorten en soortengroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot schuil- en verblijfplaatsen, winterverblijven en voedselgebieden, vergeleken en getoetst met de situatie in het veld. Op die manier is ook de geschiktheid van het plangebied meegenomen voor flora en fauna die buiten het seizoen van het veldwerk actief zijn. Beschermde soorten, die tijdens de biotooptoets zijn aangetroffen, zijn geregistreerd. Tijdens de biotooptoets is de lijst welke tijdens het bron- en literatuuronderzoek is opgesteld, gecontroleerd en bijgewerkt.

Wat betreft planten is voornamelijk gelet op de vegetatiestructuur, abiotische omstandigheden en biotopen. Voor het onderzoeken van de aanwezige fauna zijn de eventuele schuil- en verblijfplaatsen, overwinteringslocaties en foerageergebieden nader bekeken. Ook hier kan men veel afleiden uit de aanwezige vegetatiestructuren en abiotische kenmerken van de omgeving. Voor bijvoorbeeld vleermuizen en spechten is gekeken of er bomen met holten en spleten zijn.

2.3 AANVULLEND ONDERZOEK

Op basis van het bron- en literatuuronderzoek en de biotooptoets kon niet voldoende zekerheid worden verkregen omtrent het voorkomen van een aantal overige en streng beschermde soorten. Om meer zekerheid te verkrijgen omtrent het voorkomen van vleermuizen, steenuil, vissen en ringslang is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar deze soorten. Het aanvullend onderzoek is gericht op het bevestigen of uitsluiten van de aanwezigheid van de genoemde overige en streng beschermde soorten in het plangebied en om eventueel broedplaatsen, verblijfplaatsen en migratieroutes en leefgebied te kunnen aanwijzen. De veldbezoeken hebben plaatsgevonden van 27 op 28 juni en op 9 juli 2007. Het onderzoek naar de verschillende soortengroepen is gecombineerd, zodat per soort meerdere veldronden plaats hebben gevonden. De informatie die door dit aanvullend onderzoek is verkregen is verwerkt in de tabellen en teksten in deze rapportage.

vleermuizen

In de nacht van 27 op 28 juni en in de avond van 9 juli 2007 is het voorkomen van vleermuizen en overige zoogdieren in kaart gebracht. Tijdens dit onderzoek is meer duidelijkheid verkregen over waar zomerverblijven en waar migratieroutes en foerageergebieden aanwezig zijn. Voor vleermuizen werd hiertoe gebruik gemaakt van een heterodyne vleermuisdetector. Van moeilijk herkenbare vleermuissoorten werden op een time expansion vleermuisrecorder/detector opnamen gemaakt, waarvan het sonogram naderhand op de computer is geanalyseerd.

uilen

Het steenuilenonderzoek heeft 's nachts en overdag plaatsgevonden, hierbij is speciaal gelet op mogelijke nestplaatsen in de knotwilgen. Tijdens het vleermuizenonderzoek is geluisterd naar roepende uilen. De knotbomen in het gebied zijn geïnspecteerd op het voorkomen van braakballen etc. Niet alle knotbomen konden worden gecontroleerd, omdat niet alle percelen betreden mochten worden. De rij knotwilgen tussen de beek en de bocht in de bestaande Maanweg kon wel gecontroleerd worden vanaf een aangrenzend perceel.

ringslang

In de middag van 9 juli 2007 is het plangebied doorzocht op het voorkomen van ringslangen. Hierbij werden de oevers van de beek en de sloten rustig afgelopen om eventueel zonnende dieren waar te nemen. Daarnaast is er onder bielzen, stapels hout en in een mestvaalt gezocht naar ringslangen of hun eieren. Tevens zijn verschillende mensen in het gebied geïnterviewd. Mensen die aangaven een ringslang te hebben gezien, werd gevraagd een beschrijving te geven van het waargenomen dier.

vissen

In de middag van 9 juli is met een steeknet met een breedte van 70 cm steekproefsgewijs in de beek geschept om te inventariseren welke vissen (en amfibieën) er in het onderzoeksgebied aanwezig zijn. In de sloten is niet geschept, omdat die erg smal zijn, een slechte waterkwaliteit hebben en nauwelijks water bevatten. Zodoende zijn ze niet geschikt voor beschermde vissen.

3 MOGELIJK VOORKOMENDE BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

3.1 ECOLOGISCHE STRUCTUREN

plangebied

Het plangebied bestaat uit een kleinschalig agrarisch landschap van weilanden en een enkele akker, gescheiden door sloten, greppels en kavelbeplanting van els en knotwilg. Dit maakt het gebied geschikt voor diverse kleine zoogdieren waaronder muizen en kleine jagers. Zo zijn tijdens de biotooptoets graafsporen van konijn, molshopen en muizenholen waargenomen. Het gebied is droog aan de kant van de Utrechtse Heuvelrug en wordt natter richting het oostelijk gelegen slagenlandschap van Leusden. Op de grens van deze gebieden stroomt de Heiligenbergerbeek. Deze beek heeft helder water en wordt gevoed door kwel. De beek is mogelijk geschikt voor vissoorten als de kleine modderkruiper en het biermje. De beek heeft strakke oevers die ten tijde van de biotooptoets recent waren gemaaid. In de oever van deze beek groeit de dotterbloem.

De perceelsgrenzen bestaan uit diverse sloten, droogstaande greppels, jonge opslag van els in sloten, bomenrijen van enkele bomen en knotwilgen. De knotwilgen vormen mogelijk geschikte verblijfplaatsen voor holenbewoners en holenbroeders als boombewonende vleermuizen en steenuil. De wegbeplanting langs de bestaande Maanweg bestaat uit dubbele laanbeplanting van grote essen aan de noordzijde en een rij elzen en een paar knotwilgen aan de zuidzijde. De wegbeplanting langs de Arnhemseweg bestaat uit laanbeplanting van grote zomereiken. Deze sluiten aan op het achterliggende bosachtige gebied van de Utrechtse Heuvelrug. Deze structuur is mogelijk geschikt als migratieroute voor vleermuizen. Zo is reeds bekend (bron: Bureau Waardenburg, 2003) dat ter hoogte van de manege zich een vleermuiskolonie bevindt. Het grasland met lijnvormige structuren als de beek, sloten en kavelbeplanting maken het gebied geschikt als foerageergebied voor diverse vleermuissoorten. Met uitzondering van de laanbeplanting langs de Arnhemseweg en de beplanting langs de Maanweg tussen Leusden-Zuid en de spoorlijn zijn de groenstructuren in het gebied niet geschikt als migratieroute voor vleermuizen, doordat ze te laag zijn en niet voldoende op elkaar aansluiten om verbindende lijnen te vormen.

Bestaande Maanweg Leusden

Knotwilgen op perceelsscheiding

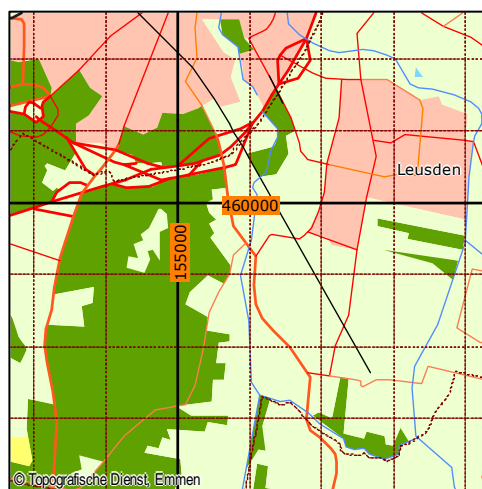
Behalve de kavelbeplanting en wegbeplanting bestaat de houtachtige beplanting in het gebied uit de houtwal evenwijdig aan de Arnhemseweg ter hoogte van het gasstation, de beplanting rond het gasstation en erfbeplanting rond de bebouwing in het gebied. De houtwal is vrij recent teruggezet en bevat veel salomonszegel, een kenmerkende plant voor houtwallen. De beplanting rond het gasstation bestaat aan de zuidzijde uit jonge bomen met ondergroei van meidoorn en braamstruweel. Tussen de beek en de bebouwing in de bocht van de Maanweg ligt een perceel met coniferen. De beplantingen in het plangebied zijn geschikt voor bos- en struweelvogels. Zo zijn tijdens de biotooptoets soorten als merel, vink, houtduif en zwarte kraai waargenomen.

Het deels natte karakter van het gebied, de nabijheid van de beek en de diverse sloten maken het gebied geschikt voor diverse amfibieën en voor watervogels. Doordat de waterkwaliteit in de sloten veelal te wensen over laat, zijn deze niet geschikt voor bijzondere amfibieën, zo meldt ook de rapportage van Bureau Waardenburg. Tijdens de biotooptoets zijn de algemeen voorkomende wilde eend en waterhoen waargenomen. Het gebied is te kleinschalig voor weidevogels als grutto e.d.. Wel zijn tijdens de biotooptoets minder kritische weidevogelsoorten als scholekster en kievit waargenomen.

omgeving

Het plangebied ligt ingeklemd tussen bebouwing, infrastructuur en bos. Ten oosten en zuiden van het plangebied ligt de bebouwing van Leusden respectievelijk Leusden-Zuid. Beide kernen zijn gebouwd op het slagenlandschap dat alleen ten zuidoosten van Leusden van deze bebouwing nog herkenbaar aanwezig is. Tussen Leusden en Leusden-Zuid is het woongebied Tabaksteeg in aanbouw. Een smal agrarisch perceel dat naar verwachting op den duur ook bebouwd zal worden scheidt de bestaande Maanweg van Leusden-Zuid. De stedelijke omgeving van Leusden-Zuid biedt een leefgebied voor soorten vogels van het stedelijk gebied als merel, vink, roodborst en kleine zoogdieren als egel, mol en kleine marterachtigen. Onderdeel van het 'bebouwd gebied' van Leusden is het oostelijk van het plangebied gelegen sportterrein en het PON-terrein, beiden gescheiden van het plangebied door de PON-lijn. Deze spoorlijn is alleen nog in gebruik voor goederentransport en is aangewezen als droge ecologische verbingszone. Deze zone is mogelijk geschikt voor reptielen.

Ten noorden van het plangebied ligt van zuid naar noord het Lockhorsterbos, de snelweg A28 en de stad Amersfoort. De bermen van de A28 zijn goed ontwikkeld en bevatten veel heide. Zij functioneren dan ook als ecologische verbinding voor soorten als de zandhagedis. De Heiligenbergerbeek kruist noordelijk van het plangebied met de PON-lijn en zuidelijk met de Arnhemseweg, alwaar op een perceel naast de beek sprake is van natuurontwikkeling. Op dit perceel overheerst pitrus.

Figuur 2. bos en natuur in omgeving plangebied: Utrechtse Heuvelrug (links) en Schoolsteegbosjes (rechts)

Ten zuiden van Leusden en oosten van Leusden-Zuid ligt Beschermd Natuurmonument Schoolsteegbosjes dat bestaat uit vochtig hakhoutbos, grasland en open water. Dit biedt weer een biotoop voor fauna gebonden aan water en bos waaronder mogelijk amfibieën en vleermuizen.

Het aangrenzende deel van de Utrechtse Heuvelrug en de overgangszone, westelijk van het plangebied, bestaat uit een diversiteit aan biotopen als bos, heide en stuifzand voor bijzondere fauna, waaronder reptielen, amfibieën, vlinders en vleermuizen. Ook is hier de streng beschermde kleine zonnedaauw waargenomen volgens gegevens van de provincie Utrecht. Direct grenzend aan de Arnhemseweg staat nog enige woonbebouwing in deze bosrijke zone.

3.2 BESCHERMDE SOORTEN

De combinatie van het bron- en literatuuronderzoek, de biotooptoets en het aanvullend onderzoek leidt tot de onderstaande tabellen van de soortengroepen zoogdieren, vleermuizen, vissen, vogels, amfibieën, reptielen, mieren, vlinders, libellen en vaatplanten. Het betreft soorten die beschermd zijn of op de Rode en/of Oranje lijst staan. Uit de soortengroepen geleedpotigen zijn geen beschermde exemplaren aangetroffen of te verwachten.

In de onderstaande tabellen is voor iedere soort aangegeven of de soort bescherming geniet en waarop deze is gebaseerd. Bescherming op basis van de Flora- en Faunawet staat in de kolom flora en fauna. Hierbij is tevens aangegeven of de soort is aangemerkt als algemeen, overig of streng beschermde soort. Vermelding op de Rode lijst of Oranje lijst is weergegeven in de kolom rode lijst respectievelijk oranje lijst. Bescherming op basis van de Habitat- of Vogelrichtlijn is weergegeven in de kolom habitat of vogel. In dat geval wordt vermeld of de soort is opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn of bijlage I van de Vogelrichtlijn.

zoogdieren, m.u.v. vleermuizen

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	ORANJE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
aardmuis	algemeen				2	
bosmuis	algemeen				2, 4	
bunzing	algemeen				2	
dwergmuis	algemeen				2	
dwerfspitsmuis	algemeen				2	
eekhoorn	overige				2	
egel	algemeen				2	
gewone bosspitsmuis	algemeen				2	
haas	algemeen				2, 3, 4	
hermelijn	algemeen				2	
huisspitsmuis	algemeen				2	
konijn	algemeen				1, 2, 3, 4	1: graafsporen
mol	algemeen				1, 2, 4	1: molshopen
ree	algemeen				2, 4	
rosse woelmuis	algemeen				2	
tweekleurige bosspitsmuis	algemeen		x		2	
veldmuis	algemeen				2	

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	ORANJE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
vos	algemeen				2	
waterspitsmuis	streng	x	x		2	
wezel	algemeen				2	
woelrat	algemeen				2	
1	Biotooptoets 10 april 2007					
2	Atlas van de Nederlandse zoogdieren, 1992, gegevens 1988					
3	Inventarisatie flora en fauna inpassingsgebied omlegging Maanweg en woningbouwlocatie Leusden-Zuid, Bureau Waardenburg, 2003					
4	Soortengegevens provincie Utrecht					
5	Aanvullend onderzoek 27/28 juni en 9 juli					

In het plangebied komen voornamelijk algemeen beschermde zoogdiersoorten voor. Het kleinschalig agrarisch landschap maakt het gebied geschikt voor diverse kleine zoogdieren waaronder muizen en kleine jagers. Zo zijn in het plangebied tijdens de biotooptoets graafsporen van konijn, molshopen en muizenholten waargenomen. De weilanden in het plangebied en de omgeving maken het gebied ook geschikt voor een soort als de haas en als foerageergebied voor de vos en het ree. De gidssoorten boomarter en das zijn in het plangebied niet waargenomen en met de huidige inrichting ook nog niet te verwachten.

Uit de atlasstudie kwamen ook de overig beschermde eekhoorn en de streng beschermde waterspitsmuis naar voren voor het plangebied en de omgeving. De eekhoorn is een soort die gebonden is aan bos en zijn nest maakt in een boom. De aanwezige bomen in het plangebied vormen geen geschikt bosgebied voor deze soort. Het bos van de Utrechtse Heuvelrug en het Lockhorsterbos bieden wel geschikt leefgebied. Deze soort zal daarmee hooguit foerageren in het plangebied, bijvoorbeeld langs de eikenlaan aan de Arnhemseweg.

De waterspitsmuis is voor zijn leefgebied afhankelijk van vochtige gebieden met helder stromend ondiep zoet water. In het plangebied bevinden zich geen sloten met helder water. De beek in het plangebied bevat helder ondiep stromend water, maar hier is sprake van strakke grastaluds, terwijl de waterspitsmuis flauwe of glooiende oevers nodig heeft met een rijke begroeiing van zeggen of riet. Het plangebied is daarmee ongeschikt als leefgebied voor de waterspitsmuis.

vleermuizen

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	ORANJE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
baardvleermuis	streng			IV	3	
franjestaart	streng	x	x	IV	4	
gewone dwergvleermuis	streng			IV	3, 4, 5	4: mondelinge mededeling kolonie 5: foeragerend
gewone grootvleermuis	streng			IV	3, 4	
laatvlieger	streng			IV	3, 5	5: foeragerend
meervleermuis	streng		x	II, IV	3	
rosse vleermuis	streng		x	IV	3, 4, 5	5: foeragerend
ruige dwergvleermuis	streng			IV	4	
watervleermuis	streng			IV	3, 4	
1	Biotooptoets 10 april 2007					
2	Atlas van de Nederlandse zoogdieren, 1992, gegevens 1988					
3	Atlas van de Nederlandse vleermuizen, 1997					
4	Inventarisatie flora en fauna inpassingsgebied omlegging Maanweg en woningbouwlocatie Leusden-Zuid, Bureau Waardenburg, 2003					
5	Aanvullend onderzoek 27/28 juni en 9 juli					

In de literatuur worden voor het plangebied en omgeving zeven soorten vleermuizen genoemd (zie tabel). Ook in het rapport 'Inventarisatie flora en fauna inpassingsgebied omlegging Maanweg en woningbouwlocatie Leusden-Zuid' is opgenomen dat waarnemingen bekend zijn van migrerende en foeragerende (gewone) grootoorvleermuis, gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en een Myotis-soort (waarschijnlijk watervleermuis). Daarnaast wordt in het rapport melding gemaakt van soorten, die in het verleden rond Leusden zijn waargenomen. Het betreft de soorten franjestaart en ruige dwergvleermuis.

De soortengroep vleermuizen is grofweg te verdelen in een groep boombewonende vleermuizen en een groep vleermuizen die in gebouwen verblijft. Zo maken de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger en de franjestaart gebruik van gebouwen. In de rapportage van Bureau Waardenburg blijkt dat, volgens mondelinge mededeling, in het gebied één of meer kolonies van vleermuizen voorkomen. De kolonies zouden zich bevinden of hebben bevonden in bebouwing naast de Arnhemseweg en in een boerderij westelijk van de Arnhemseweg. Daar het gebouwbewonende soorten betreft, gaat het hier naar alle waarschijnlijkheid om de gewone dwergvleermuis die vrij algemeen in woonbebouwing voor komt in Nederland. De bebouwing in het plangebied wordt gehandhaafd.

Tijdens het aanvullend onderzoek is het plangebied onderzocht op het gebruik van het plangebied door vleermuizen (gidssoort), specifiek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen en het gebruik van lijnvormige elementen als migratieroute voor vleermuizen. Tijdens beide nachten werd, met name boven de beek, gejaagd door 2 tot 3 rosse vleermuizen. Tijdens de nacht van 27 op 28 juni werd er daarnaast ook door 3 gewone dwergvleermuizen gejaagd en in de avond van 9 juli werden er 2 overvliegende gewone dwergvleermuizen en een kortstondig jagende laatvlieger waargenomen. Vaste rust- en verblijfplaatsen (kolonies) en migratieroutes van vleermuizen zijn niet waargenomen. Het plangebied is enkel in gebruik als foerageergebied voor vleermuizen.

De echte bosbewoners, zoals de baardvleermuis, watervleermuis, de gewone grootoorvleermuis en de rosse vleermuis zullen verblijven in het bosrijke gebied van de Utrechtse Heuvelrug en mogelijk ook het Lockhorsterbos. In het plangebied is niet echt sprake van bos. Wel zijn met name langs de Arnhemse weg hoge bomen aanwezig. Ook de knotwilgen in de omgeving van het plangebied bieden mogelijk geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen, met name voor de ruige dwergvleermuis en de franjestaart. De knotwilgen binnen het plangebied zijn tijdens het aanvullend onderzoek gecontroleerd en deze worden niet gebruikt door vleermuizen.

Arnhemseweg

vissen

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	ORANJE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
bermpje	overige		x		2,4	
bittervoorn	streng	x		II	2,4	
kleine modderkruiper	overige			II	2, 3, 4	
riviergrondel	-		x		2, 3,4	
vetje	-	x			2, 4	
winde	-	x	x		2, 4	

1 Biotooptoets 10 april 2007

2 Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen, 1997

3 Jaarverslag RAVON 2005 (2006)

4 Inventarisatie flora en fauna inpassingsgebied omlegging Maanweg en woningbouwlocatie Leusden-Zuid, Bureau Waardenburg, 2003

5 Aanvullend onderzoek 27/28 juni en 9 juli

De Heiligenbergerbeek heeft helder water en wordt gevoed door kwel. De rapportage van Bureau Waardenburg geeft aan dat bekend is dat in de Heiligenbergerbeek vissoorten voorkomen als kleine modderkruiper, bittervoorn, vetje, bermpje, riviergrondel en winde. Ook is sprake van oude waarnemingen (1974) van de grote modderkruiper in de beek.

Heiligenbergerbeek

Tijdens het aanvullend onderzoek werden 5 tiendoornige stekelbaarzen gevangen. Daarnaast werden grote vissen waargenomen. Volgens mededeling van lokale vissers zit er in de beek kolblei, ruisvoorn, brasem, karper en baars.

De bittervoorn komt ondermeer voor in langzaam stromende wateren met een voorkeur voor plantenrijk, helder water. Waarbij de soort vooral in plantenrijke oeverzones wordt aangetroffen. De beek heeft weliswaar helder water, maar is een gekanaliseerde beek met strakke oevers en weinig waterplanten. Voor de voortplanting is de bittervoorn bovendien gebonden aan het voorkomen van de zoetwatermossel voor de eiafzet. Zoetwatermossels zijn tijdens het aanvullend onderzoek niet geschept en komen dus niet voor in het deel van de beek binnen het plangebied. Ook door lokale vissers die vissen in de beek, wordt geen melding gemaakt van de bittervoorn. De bittervoorn zal zich daarom hooguit verplaatsen door de beek, maar het gedeelte van de beek in het plangebied biedt geen geschikt voortplantingshabitat. De landschappelijke inpassing waarbij de beek wordt omgevormd van een gekanaliseerde beek naar een beek met een meander, flauwe oevers en plasdrasoevers, maakt de beek mogelijk geschikt voor deze soort.

Het bermpje is een typische beekvis van Pleistocene zandgronden en komt mogelijk voor in de beek. De kleine modderkruiper komt voor in polderwateren en laaglandbeken en geeft de voorkeur aan modderige waterbodems, maar komt ook voor op zandige bodems. Ook deze soort zal dus mogelijk in de beek voorkomen. De soort wordt ook wel waargenomen in kleine slootjes en greppels. De grote modderkruiper geeft de voorkeur aan ondiep, stilstaand en langzaam stromend water met flauwe oevers en een rijke onderwatervegetatie. De Heiligenbergerbeek is in de huidige vorm niet geschikt voor de grote modderkruiper. Bovendien is deze soort sinds 1974 niet meer waargenomen in het plangebied. De beek is in de huidige situatie niet geschikt voor de grote modderkruiper. In de toekomst, als de beek is ingericht volgens de landschappelijke inpassing met meander en flauwe oevers, is de beek wel geschikt voor deze soort.

Sloot in het plangebied

Voor de genoemde vissoorten die mogelijk ook in sloten en greppels voorkomen zoals de kleine modderkruiper geldt echter dat deze wateren in het plangebied erg smal zijn, niet jaarrond water bevatten of een slechte waterkwaliteit hebben. De sloten vormen dus geen geschikt leefgebied voor deze beschermde vissoorten. Beschermde vissoorten zijn dus alleen in de beek te verwachten.

De winde is een stroomminnende vis van rivieren, meren en plassen die in de paaitijd stroomopwaarts trekt naar kleine rivieren en beken. Ook voor de riviergrondel vormt de beek mogelijk een geschikt leefgebied. Mogelijk komen ook deze Rode en Oranje Lijstsoorten zodoende voor in de Heiligenbergerbeek. Het vetje geeft echter de voorkeur aan stilstaande wateren met een rijke oeverbegroeiing en helder water. De sloten in het plangebied vormen geen geschikt leefgebied voor het vetje.

amfibieën

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	ORANJE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
bruine kikker	algemeen				2, 3, 4	
bastaardkikker	algemeen				2, 3, 5	5: vangst 7 larven
gewone pad	algemeen				3, 4	
heikikker	streng	x	x	IV	2, 4	
kamsalamander	streng	x	x	IV	2	
kleine watersalamander	algemeen				2, 3, 4	
poelkikker	streng	x	x	IV	2, 4	

1 Biotooptoets 10 april 2007

2 Jaarverslag RAVON 2005 (2006)

3 Inventarisatie flora en fauna inpassingsgebied omlegging Maanweg en woningbouwlocatie Leusden-Zuid, Bureau

Waardenburg, 2003

4 Soortgegevens provincie Utrecht

5 Aanvullend onderzoek 27/28 juni en 9 juli

De aanwezigheid van vis in de Heiligenbergerbeek maakt dit water minder geschikt als voortplantingshabitat voor amfibieën. Amfibieën vinden in het plangebied landhabitat in ondermeer de houtachtige beplantingen en de spoorbermen van de PON-lijn.

De vermelding van de heikikker is volgens de provinciale natuurgegevens afkomstig uit het gebied ten zuidwesten van het plangebied. Hier bevinden zich diverse kleine heideterreintjes met vennen. Ook de waarneming van de gidssoort poelkikker betreft dit gebied. Voor deze soorten van bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden is op de Utrechtse Heuvelrug geschikt leefgebied te vinden. In het plangebied zelf wordt de heikikker niet verwacht.

Van de kamsalamander zijn geen provinciale gegevens bekend van het plangebied en omgeving. Het gebied is redelijk geschikt voor een soort als de kamsalamander door het kleinschalig agrarische karakter en de vele kleine landschapselementen in de vorm van kavelbeplanting. Waar het echter aan ontbreekt is goed voortplantingswater. De sloten en greppels in het plangebied staan ofwel droog of hebben een overmatige begroeiing of staan vol met elzen of hebben een slechte waterkwaliteit. Ze zijn daarom niet geschikt voor bijzondere amfibieën als de kamsalamander, heikikker of poelkikker (gidssoort).

In het plangebied komen wel enkele algemeen beschermde soorten amfibieën voor, zoals ook is gebleken uit het onderzoek van Bureau Waardenburg. Deze waarnemingen betreffen verschillende kleine slootjes verspreid over het onderzoeksgebied (groter dan het plangebied). De bruine kikker werd ook in enkele grotere watergangen waargenomen. Tijdens het aanvullend onderzoek werden 7 larven van de groene kikker gevangen. In Nederland kennen we drie soorten groene kikkers.

In dit geval betreft het naar alle waarschijnlijkheid een waarneming van larven van de algemeen voorkomende middelste groene kikker, waarvan de naam sinds het onderzoek van Bureau Waardenburg is gewijzigd in bastaardkikker.

reptielen

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	ORANJE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
hazelworm	streng	x	x		2,3	3: mondelinge mededeling
levendbarende hagedis	overige		x		2	
ringslang	streng	x	x		2,5	5: 5 mondelinge mededelingen

- 1 Biotootoets 10 april 2007
- 2 Jaarverslag RAVON 2005 (2006)
- 3 Inventarisatie flora en fauna inpassingsgebied omlegging Maanweg en woningbouwlocatie Leusden-Zuid, Bureau Waardenburg, 2003
- 4 Aanvullend onderzoek 27/28 juni en 9 juli
- 5 Mondelinge mededelingen 9 juli door bewoners en bezoekers plangebied

Naar verwachting zullen de levendbarende hagedis en de hazelworm geen gebruik maken van het plangebied. De levendbarende hagedis maakt graag gebruik van vochtige heide, oevers van vennen en hoogveen. Deze biotopen zijn niet in het plangebied aanwezig. De gidssoort zandhagedis is in het plangebied niet waargenomen en met de huidige inrichting ook nog niet te verwachten.

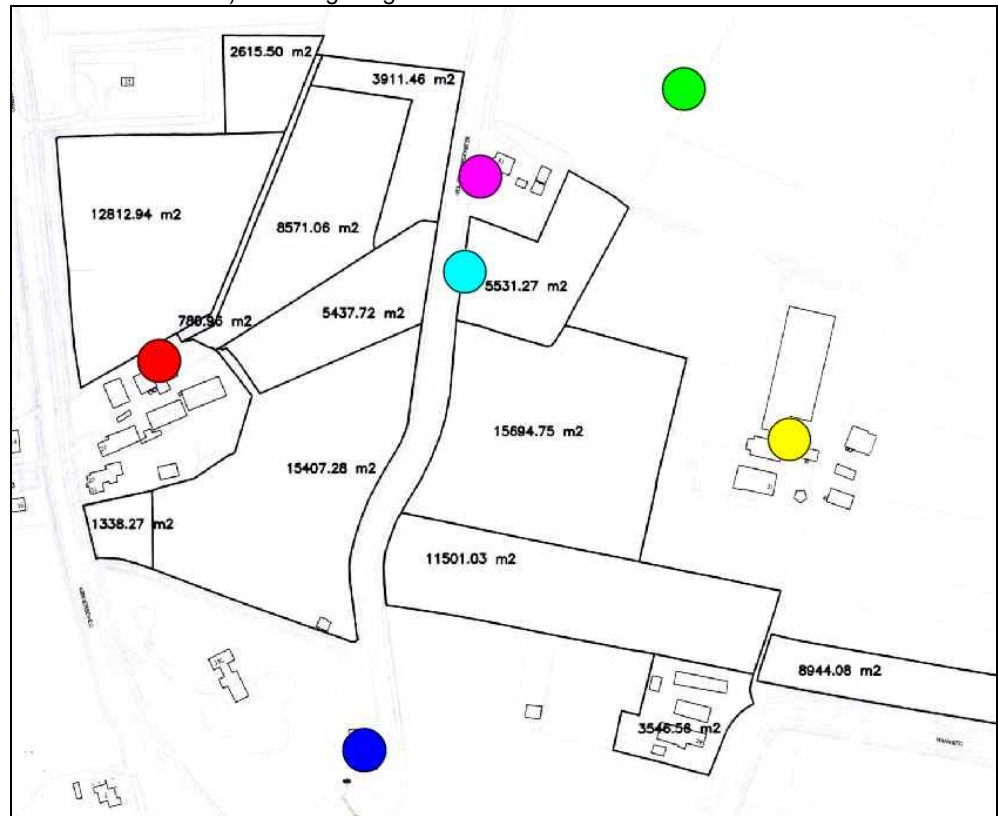
De hazelworm heeft een voorkeur voor bossen, bosranden, houtwallen, heide en weg- en spoorbermen. In het rapport van Bureau Waardenburg wordt geconcludeerd dat de spoorbermen van de PON-lijn in en om het onderzoeksgebied een belangrijk leefgebied voor de hazelworm zijn en waarschijnlijk tevens een belangrijke verbindingszone vormen tussen De Lockhorst en De Boom. De spoorlijn valt buiten het huidige plangebied.

Ook de ringslang komt volgens Bureau Waardenburg voor in het gebied rond de Verlegde Maanweg. De soort is niet tijdens inventarisatierondes waargenomen. Wel liggen ten westen van de Arnhemseweg diverse potentiële broeihopen die de ringslang mogelijk gebruik voor de voortplanting. Het rapport van Bureau Waardenburg verwijst ook naar het rapport 'Kansen voor de ringslang in de provincie Utrecht' (Smit et al., 2001), dat aangeeft dat het plangebied deel uit maakt van een van de vier belangrijkste verspreidingsgebieden van de ringslang in deze provincie: Landgoed Den Treek. In het onderzoeksgebied komt de ringslang ook voor, maar is hier zeldzamer. De ringslang wordt verwacht direct langs de Heiligenbergerbeek en langs slootoevers, aldus die rapportage. Een mondelinge mededeling wijst op waarneming van de ringslang langs de Heiligenbergerbeek in het plangebied. Bureau Waardenburg concludeert hieruit dat de ringslang een vast onderdeel uit maakt van de fauna in het plangebied en dat hoewel de locaties met de hoogste aantallen ringslangen zich net buiten het plangebied bevinden, het gebied van belang is als jachtterrein (kikkers) en als verbindingszone.

Ook naar de ringslang, tevens gidssoort, is aanvullend onderzoek gedaan. Tijdens het aanvullend onderzoek zijn geen ringslangen waargenomen. De oevers van de beek zien er echter geschikt uit om als habitat van deze soort te dienen. Uit de biotootoets is reeds gebleken dat zich in het uiteindelijke plangebied geen broedhopen bevinden. Het is daarom uitgesloten dat de ringslang zich in het gebied voortplant. Zeven personen zijn omtrent het voorkomen van ringslangen ondervraagd. Twee gaven aan niks te hebben waargenomen en vijf personen gaven aan één of meerdere ringslangen te hebben waargenomen:

- De bewoner van dit pand aan de Arnhemseweg nam rond 20 juni een 'klein slangetje' waar, op de verharding achter het woonhuis (rode stip op de kaart). Hij kon het dier slechts kortstondig zien en daardoor geen details onderscheiden. Dit is de enige waarneming in 3 jaar tijd.
- Eigenaar van het pand aan de beek en een man die er regelmatig komt nemen op de steiger en achter de stal regelmatig ('al jaren') een grote ringslang waar (blauwe stip op de kaart). Het dier ligt dan te zonnen en schiet altijd snel weg.
- Bewoners van het pand nemen regelmatig grotere ringslangen waar rond hun huis en in de beek naast het huis (paarse stip). Zij kunnen de soort gedetailleerd beschrijven (gele ring om de nek).
- Bewoonster van de boerderij nam vorig jaar een ringslang waar in de paardenstal (gele stip). Zij beschrijft het dier gedetailleerd; gele vlekken in de nek.
- Een medewerker van Aeres Milieu nam op 5 juli 2007, tijdens het zetten van peilbuizen, een in de beek wegzwemmende ringslang waar (ter hoogte van de lichtblauwe stip).

Uitgaande van de hoeveelheid waarnemingen en de geschiktheid van het aanwezige biotoop als ringslangenhabitat, mag worden aangenomen dat het plangebied (met name de beek en haar oevers) door ringslangen wordt bevolkt.

Waarnemingen steenuil (groen/geel) en ringslang volgens mondelinge mededelingen

vlinders

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	ORANJE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
groentje			x		2	
heideblauwtje	streng	x	x		2	
heivlinder		x	x		2	

- 1 Biotooptoets 10 april 2007
- 2 De dagvlinders van Nederland (2006)
- 3 Aanvullend onderzoek 27/28 juni en 9 juli

Het heideblauwtje leeft in zowel natte als droge heide en vaak op de overgang van droge naar natte heide. In het plangebied is dit biotoop niet aanwezig. Het voorkomen van het heideblauwtje in het plangebied is daarmee uit te sluiten. De waarneming heeft waarschijnlijk betrekking op delen van de Utrechtse Heuvelrug. Ook de gidssoort oranjepip is in het plangebied niet waargenomen en met de huidige inrichting ook nog niet te verwachten.

Uit de atlasstudie kwamen voor het plangebied verder de vlindersoorten heivlinder en groentje naar voren. Deze zijn niet beschermd maar staan op de Rode en/of Oranje lijst. Beide zijn soorten van heideterreinen. Het groentje komt daarnaast ook voor langs bosranden en struwelen. De heivlinder zal niet voorkomen in het plangebied, maar op de Utrechtse Heuvelrug, omdat daar in tegenstelling tot het plangebied wel sprake is van heideterreinen. Het groentje komt mogelijk ook voor langs de bosrand langs de Arnhemseweg.

mieren

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	ORANJE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
behaarde rode bosmier	algemeen				2	
kale rode bosmier	algemeen				2	
1	Biotooptoets 10 april 2007					
2	De wespen en mieren van Nederland, 2004					
3	Aanvullend onderzoek 27/28 juni en 9 juli					

Het rapport van Bureau Waardenburg maakt melding van een aantal werksters van de rode bosmier. De mieren nesten van de rode bosmier zijn beschermd. De behaarde rode bosmier komt ondermeer voor in en langs bossen en de kale rode bosmier maakt zijn koepelnesten in open bossen of aan bosranden. De biotoopeisen van deze soorten sluiten aan bij de randzone van het plangebied aan de Utrechtse Heuvelrug. Het kleinschalige open agrarisch plangebied is te open voor beide soorten. Tijdens de biotooptoets zijn geen nesten van rode bosmieren waargenomen. Hiermee wordt de aanwezigheid van deze miersoorten in het plangebied uitgesloten.

libellen

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	ORANJE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
geelvlakheidlibel	-		x		2	
glassnijder	-	x	x		2	
grote keizerlibel	-		x		2	
tengere grasjuffer	-		x		2	
venwitsnuitlibel	-	x	x		2	
vroege glazenmaker	-	x	x		2	
1	Biotooptoets 10 april 2007					
2	De Nederlandse libellen, 2002					
3	Aanvullend onderzoek 27/28 juni en 9 juli					

Uit de atlasstudie kwamen voor het plangebied geen beschermde libellensoorten naar voren. Wel komen in het plangebied mogelijk zes soorten libellen voor die op de Rode en/of Oranje lijst staan. Tijdens het onderzoek door bureau Waardenburg is in het plangebied alleen de Weidebeekjuffer aangetroffen.

vogels

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	ORANJE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
blauwe reiger	overige				2	foeragerend
boerenwaluw	overige	x			2	foeragerend
bonte vliegenvanger	overige				2	
boomklever	overige				2	
boomkruiper	overige				2	
bosuil	overige				2	
braamsluiper	overige				2	
buizerd	overige				2	
ekster	overige				2	
fazant	overige				2	
fitis	overige				2	
fuut	overige				2	
gaai	overige				2	
grasmus	overige				2, 3	
grauwe vliegenvanger	overige	x			2	
groenling	overige				2	
grote bonte specht	overige				2	
grote lijster	overige				2	
havik	overige				2	
heggenmus	overige				2	
holenduif	overige				2	
houtduif	overige				1, 2	
huismus	overige	x			2	
huiswaluw	overige	x			2	foeragerend
kauw	overige				2	
kievit	overige				1, 2, 3	
kleine karekiet	overige				2, 3	
knobbelzwaan	overige				2	
koolmees	overige				2	
matkop	overige	x			2	
meerkooit	overige				2	
merel	overige				1, 2	
pimpelmees	overige				2	
ransuil	overige				2	
ringmus	overige	x			2	
roodborst	overige				2	
scholekster	overige				1, 2, 3	
sperwer	overige				2	
spreeuw	overige				2	
staartmees	overige				2	
steenuil	overige	x			2, 3	
tijftjaf	overige				2	
torenvalk	overige				2	
tuinfluiter	overige				2	
turkse tortel	overige				2	
vink	overige				1, 2	
waterhoen	overige				1, 2	
wilde eend	overige				1, 2	
winterkoning	overige				2	
witte kwikstaart	overige				2	
zanglijster	overige				2	
zomertortel	overige	x			2	
zwarte kraai	overige				1, 2	
zwartkop	overige				2	

1 Biotooptoets 10 april 2007

2 Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998 – 2000

3 Inventarisatie flora en fauna inpassingsgebied omliggend Maanweg en woningbouwlocatie Leusden-Zuid,

Bureau Waardenburg, 2003

4 Aanvullend onderzoek 27/28 juni en 9 juli

Het plangebied is geschikt voor algemene struweelvogels, weidevogels en watervogels. Tijdens de biotooptoets zijn uit deze categorieën enkele vogelsoorten waargenomen. Het ging hierbij om algemene voorkomende soorten zoals merel, vink, houtduif, zwarte kraai, wilde eend en waterhoen. Het gebied bevat weliswaar enkele weilanden, maar is te kleinschalig om geschikt te zijn voor weidevogels als grutto. Bovendien is een groot deel van de weilanden permanent in gebruik als paardenwei, waardoor niet voldoende beschutting aanwezig is voor nesten. Tijdens de biotooptoets zijn wel minder kritische weidevogels waargenomen als scholekster en kievit. Bureau Waardenburg heeft tijdens de inventarisatie behalve van kievit en scholekster ook broedvogelterritoria vastgesteld van tureluur en grutto. Zij hebben echter een groter gebied meegenomen in hun inventarisatie. Zo is het gebied noordelijk van het plangebied meer open en daarmee meer geschikt voor soorten als grutto en tureluur. Ook de gidssoort patrijs is in het plangebied niet waargenomen en met de huidige inrichting ook nog nauwelijks te verwachten.

In het plangebied zijn geen kolonies van koloniebroedende vogels aanwezig. Het coniferenbosje in het plangebied vormt geen echt bosgebied met bomen met holten en is dan ook niet geschikt voor echte bosvogels. De opslag van elzen in de sloten is tevens ongeschikt voor holenbroeders. Ook in de laanbeplanting langs de bestaande Maanweg en de beplanting rond het gasstation zijn geen bomen met holten te verwachten. In de eiken langs de Arnhemseweg zijn geen holen aangetroffen.

Bureau Waardenburg maakt melding van een territorium van een steenuil nabij het huis aan de Heiligenbergerbeek (adres Maanweg 33), waarbij de steenuil ook regelmatig boven de beek en op uitkijkpunten wordt waargenomen. De steenuil heeft voordeel bij de kleinschaligheid van het plangebied en de aanwezigheid van muizen voor zijn voedselvoorziening. Tijdens het aanvullend onderzoek zijn geen uilen, braakballen of iets dergelijks waargenomen. De bewoner van Maanweg 33 neemt regelmatig steenuilen waar en is er zeker van dat deze tot dit jaar hebben gebroed in de stal van de naburige boerderij (gele stip) (zie figuur blz 25). Dit jaar heeft de steenuil volgens hem waarschijnlijk in een knotwilg (groene stip) gebroed. Zowel de knotwilg als de stal op de boerderij zijn niet doorzocht omdat de pachter hiertoe geen toestemming verleende. Beide locaties vallen buiten het plangebied. De rij te verwijderen knotwilgen in het plangebied is wel gecontroleerd op nesten van holenbroeders. Deze zijn niet waargenomen. Hoewel geen broedgevallen van de steenuil zijn waargenomen, maakt het hele plangebied waarschijnlijk wel onderdeel uit van het leefgebied van één of meerdere koppels steenuilen.

Het rapport van Bureau Waardenburg geeft verder aan dat de Heiligenbergerbeek onderdeel is van het foerageergebied van de ijsvogel. Deze vogel heeft zijn nestplaats in het Lockhorsterbos, wat verklaart dat deze soort niet uit de atlasstudie naar voren komt. Het betreft immers een ander uurhok. Ook geven zij aan dat groene specht in de westrand van het gebied verwacht mag worden. Hiermee wordt bedoeld op het bos van de Utrechtse Heuvelrug en de overgangszone. Dit valt binnen dit plangebied, maar zoals hierboven al vermeld zijn in de bomen langs de Arnhemseweg geen holen waargenomen, waarmee gebruik van het plangebied door de groene specht wordt uitgesloten. Mogelijk dat de groene specht wel foerageert in het plangebied.

vaatplanten

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	ORANJE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
brede wespenorchis	algemeen				2	
dotterbloem	algemeen				1, 2	
driekleurig viooltje	-		x		2	
dubbelloof	-		x		2	
duizendknoopfonteinkruid	-		x		2	
grasklokje	algemeen				2	
kleine zonnedaauw	overige	x	x		2	
sterzegge	-		x		2	
witte waterranonkel	-	x	x		2	

- 1 Biotootoets 10 april 2007
 2 Soortengegevens provincie Utrecht
 3 Inventarisatie flora en fauna inpassingsgebied omlegging Maanweg en woningbouwlocatie Leusden-Zuid, Bureau Waardenburg, 2003
 4 Aanvullend onderzoek 27/28 juni en 9 juli

Dotterbloem in oever beek

In de strakke, recent gemaaide oeverzone van de Heiligenbergerbeek is tijdens de biotootoets de algemeen beschermde dotterbloem waargenomen. In het plangebied zijn geen overig en streng beschermde vaatplanten waargenomen of te verwachten. Een algemeen beschermde soort als brede wespenorchis groeit mogelijk in de boszone tussen de Utrechtse Heuvelrug en het plangebied, maar dan waarschijnlijk net buiten het plangebied.

Buiten de dotterbloem en de mogelijk in het plangebied voorkomende algemeen beschermde grasklokje en brede wespenorchis, wijzen de andere provinciale waarnemingen op locaties net buiten het plangebied, zoals het gebied ten westen van de Arnhemseweg. Mogelijk dat sommige van deze soorten ook in het plangebied voorkomen, het betreft echter algemeen of niet beschermde soorten. Ook de waarneming uit de provinciale gegevens van de streng beschermde kleine zonnedaauw berust op het gebied rond het Hazenwater ten westen van de Arnhemseweg. Deze streng beschermde soort komt voor op open, natte, zure heidegrond tussen het veenmos. Hier is in het plangebied geen sprake van en het plangebied is dan ook niet geschikt voor deze soort.

3.3 ONTHEFFINGSPLICHTIGE SOORTEN

Ontheffingsplichtige soorten zijn overige en streng beschermde soorten. In het plangebied zijn overig en streng beschermde vogels, reptielen, vleermuizen, eekhoorn en mogelijk overig beschermde vissen aanwezig.

soortgroep	soort	Flora- en fauna	Rode lijst	Oranje lijst	habitat
zoogdieren	eekhoorn	overig			
vleermuizen	diversen	streng			IV
reptielen	ringslang	streng	x	x	
vissen	bermpje	overig		x	
	kleine modderkruiper	overig			II
vogels	diversen	overig			

3.4 CONFLICTEN MET DE FLORA- EN FAUNAWET (SCHADE AAN BESCHERMDE SOORTEN)

Uitvoering van de activiteiten brengt de duurzame instandhouding van de populaties beschermde soorten niet in gevaar. De soortengroepen zoogdieren, vleermuizen, amfibieën, reptielen, vogels en vaatplanten ondervinden hinder van de activiteiten die gaan plaatsvinden.

zoogdieren

Ten behoeve van de realisatie van de Verlegde Maanweg en de landschappelijke inpassing wordt houtachtige beplanting en kruidachtige vegetatie verwijderd. Hierbij wordt schade toegebracht aan zoogdieren als muizen, mol, konijn en marterachtigen. Het plangebied vormt een compleet leefgebied voor muizen, waarin ruimte wordt gevonden voor foerageren, nest- en voortplantingsgelegenheden en rust- en overwinteringsplaatsen. De werkzaamheden ontnemen deze soorten een deel van hun leefgebied. De meeste muizen kunnen bij aanvang van de activiteiten tijdig het plangebied verlaten en zullen in de directe omgeving een nieuw onderkomen zoeken. Gezien de mogelijke aanwezigheid van holen kan niet voorkomen worden dat bij graafwerkzaamheden (onbedoeld) exemplaren gedood zullen worden. Immers, bij dreigend gevaar bestaat de kans dat deze dieren hun holen in vluchten in de illusie hier veilig te zijn. De aanwezige muizen zijn echter zo algemeen en hebben een dermate hoge reproductie dat de populaties niet in gevaar komen. Ook voor de algemeen voorkomende mol geldt dat bij de graafwerkzaamheden mogelijk (onbedoeld) exemplaren gedood zullen worden.

De egel, het konijn en de haas zijn flexibeler en hebben een groter leefgebied dan de muizen. De (negatieve) gevolgen voor deze soorten zijn daarom ook beperkter. De vos en het ree hebben nog een groter leefgebied en vinden genoeg alternatieven in de omgeving. De kleine jagers (bunzing en wezel) zijn eveneens flexibel en gebruiken de beplantingen als leefgebied. De kleine jagers zullen het plangebied vooral gebruiken om te foerageren en misschien als verblijfplaats onder beplantingen. Zodoende kan het niet worden uitgesloten dat een exemplaar (onbedoeld) wordt gedood of verwond tijdens de werkzaamheden. Deze zoogdieren zijn weliswaar flexibeler, maar ondervinden weer meer hinder van de nieuwe barrière die ontstaat door aanleg van de weg. De faunavoorzieningen die worden getroffen zullen dit grotendeels wegnemen.

De eekhoorn is niet waargenomen in het plangebied, ook zijn geen nesten van de eekhoorn en holen die geschikt zijn als nestplaats in het plangebied aangetroffen. Mogelijk wordt door de eekhoorn wel in het plangebied gefoerageerd, bijvoorbeeld langs de eikenlaan aan de Arnhemseweg. Omdat een deel van de bomen verdwijnt ten behoeve van de aansluiting van de Verlegde Maanweg op de Arnhemseweg, wordt mogelijk wel schade toegebracht aan het foerageergebied van de eekhoorn. Voor soorten die het plangebied alleen gebruiken om te foerageren is echter geen ontheffing van de Flora- en faunawet nodig.

Voor de overige zoogdieren, met uitzondering van vleermuizen, die mogelijk in het plangebied aanwezig zijn, geldt dat het alleen gaat om algemeen beschermde soorten, waarvoor geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet hoeft te worden aangevraagd.

vleermuizen

Uit het aanvullend onderzoek is gebleken dat in het plangebied geen sprake is van vaste migratieroutes en vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Wel wordt door vleermuizen gefoerageerd in het plangebied. Door de realisatie van de Verlegde Maanweg verdwijnt een klein deel van het foerageergebied en wordt een deel van het foerageergebied doorsneden. In de omgeving is echter voldoende foerageergebied aanwezig. Voor soorten die het plangebied alleen gebruiken om te foerageren is echter geen ontheffing van de Flora- en faunawet nodig. Voor vleermuizen wordt dan ook geen ontheffing aangevraagd. Door de landschappelijke inpassing en de inrichting van de ecologische verbindingzone wordt het plangebied bovendien geschikter voor vleermuizen. Zo wordt een hop-over gerealiseerd, waardoor het effect van doorsnijding wordt verminderd.

vissen

Op basis van het bron- en literatuuronderzoek, de biotooptoets en het aanvullend onderzoek is geconcludeerd dat de Heiligenbergerbeek mogelijk leefgebied biedt aan de overig beschermde vissoorten biermepje en kleine modderkruiper. De vissen die voorkomen in de Heiligenbergerbeek ondervinden hinder van de werkzaamheden aan de beek, zoals het afgraven ten behoeve van flauwe oevers en het realiseren van de brug. Voor deze soorten is een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig.

amfibieën

De amfibieën, die mogelijk in het plangebied voorkomen, verliezen een deel van hun leefgebied. Daarnaast ondervinden ze hinder van werkzaamheden aan de sloten indien dit gebeurt in de voortplantingsperiode en van graafwerkzaamheden en het verwijderen van beplanting indien dit gebeurt in de winterperiode waarin zij hun winterverblijf hebben opgezocht in het landbiotoop. Werkzaamheden kunnen dus het beste buiten deze periodes worden uitgevoerd. Desondanks kan niet worden uitgesloten dat (onbedoeld) exemplaren worden gedood tijdens de werkzaamheden. Voor de amfibieën die mogelijk in het plangebied voorkomen, geldt dat het alleen om algemeen beschermde soorten gaat, waarvoor geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden in het kader van de Flora- en faunawet. Ook amfibieën kunnen door de herinrichtingsplannen verkeersslachtoffer worden, ook voor hen geldt echter dat de faunavoorzieningen dit zullen beperken.

reptielen

Uit het aanvullend onderzoek is gebleken dat mag worden aangenomen dat het plangebied door ringslangen wordt bevolkt. De ringslang maakt gebruik van de oeverzones in het plangebied. De Heiligenbergerbeek vormt een verbindingzone voor deze soort. Ook de ringslang verliest een klein deel van zijn leefgebied. Het leefgebied zal bovendien doorsneden worden door de nieuwe weg. Onderdeel van de faunavoorzieningen is een brug met doorlopende oevers, dit maakt dat ook de ringslang minder hinder zal ondervinden van de barrièrewerking van de weg. De ringslang ondervindt hinder van werkzaamheden aan sloten, de beek en het verwijderen van kruidachtige vegetatie indien dit gebeurt in periodes waarin deze goed begroeid zijn en de ringslang actief is. Zodoende is een ontheffing nodig in het kader van de Flora- en faunawet. Aangezien het een streng beschermde soort betreft is bij de ontheffingsaanvraag ook een projectplan vereist.

vogels

In het plangebied komen verschillende soorten vogels voor. Het gaat hierbij om verschillende algemene soorten (merel, vink) waarvan de populatie door de ingreep geen gevaar loopt. De roofvogels (waaronder uilen) gebruiken het plangebied om te foerageren, in het plangebied zijn geen horsten waargenomen. Ook zijn geen kolonies waargenomen van soorten als roek of blauwe reiger. Vaste verblijfplaatsen in de vorm van hollen van spechten zijn in het plangebied niet waargenomen. Mogelijk dat een soort als de groene specht wel foerageert in het plangebied. Door het verwijderen van de bomen langs de Arnhemseweg verdwijnt mogelijk foerageergebied. Voor soorten die het plangebied alleen gebruiken om te foerageren is echter geen ontheffing van de Flora- en faunawet nodig. Tijdens het aanvullend onderzoek zijn geen uilen, braakballen of andere sporen van uilen waargenomen. De rij te verwijderen knotwilgen in het plangebied bevat geen nesten van hollenbroeders. Wel is gebleken dat het hele plangebied waarschijnlijk onderdeel vormt van het leefgebied van één of meerdere koppels steenuilen. Het plangebied vormt echter slechts een klein onderdeel van het totale leefgebied van de steenuil, dat zich uitstrekt in het kleinschalige agrarische landschap ten oosten van het plangebied, waar de steenuil hoogstwaarschijnlijk broedt. Dit gebied herbergt meer graslandpercelen, die geschikt jaaggebied vormen voor de steenuil. Ook staan hier diverse oudere knotwilgen die mogelijk nestgelegenheden bieden. Het leefgebied van de steenuil wordt door de ingreep niet noemenswaardig aangetast. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet nodig.

vaatplanten

De enige beschermde plant die in het plangebied is aangetroffen is de algemeen beschermde dotterbloem. Deze waterplant is waargenomen in de oever van de Heiligenbergerbeek, maar komt mogelijk ook in sloten in het plangebied voor. Bij het vergraven van de beek en het dempen van sloten zal deze plant, indien deze plant groeit op die specifieke locatie, hier schade van ondervinden. Omdat het een algemeen beschermde soort betreft, behoeft geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

overige soortengroepen

Uit de soortengroepen dagvlinders, libellen, mieren en geleedpotigen zijn geen algemene, overige of streng beschermde soorten in het plangebied aangetroffen of te verwachten. Uit deze soortengroepen zullen dan ook geen soorten schade ondervinden van de activiteiten die uitgevoerd gaan worden ten behoeve van de realisatie van Verlegde Maanweg te Leusden en de landschappelijke inpassing.

3.5 CONFLICTEN MET DE RODE EN ORANJE LIJST (SCHADE AAN BESCHERMDE SOORTEN)

Uit de soortengroepen zoogdieren, vleermuizen, amfibieën, reptielen, vogels, vlinders, libellen en vaatplanten ondervinden Rode- en Oranje lijstsoorten hinder van de activiteiten die gaan plaatsvinden. De meeste soorten zijn al besproken onder 3.3 omdat zij ook beschermd zijn volgens de Flora- en faunawet. In deze paragraaf worden alleen de soorten of soortengroepen besproken die in de vorige paragraaf niet aan bod zijn gekomen. Het betreft vlinders en libellen.

vlinders

De vlinders van de Rode en/of Oranje Lijst, die mogelijk in het plangebied voorkomen, verliezen een deel van hun leefgebied en het leefgebied wordt versnipperd door de nieuwe weg. Daarnaast ondervinden ze hinder aan werkzaamheden als het verwijderen van kruidachtige vegetatie en beplantingen indien zich hier waardplanten van deze soorten bevinden en dit in de voortplantingsperiode gebeurt. Ook buiten deze periodes is het mogelijk dat bij het verwijderen van vegetatie en beplanting (onbedoeld) exemplaren gedood zullen worden. Door de landschappelijke inpassing wordt het plangebied geschikter voor vlinders.

libellen

De libellen van de Rode en/of Oranje Lijst, die mogelijk in het plangebied voorkomen, verliezen een deel van hun leefgebied en het leefgebied wordt versnipperd door de nieuwe weg. Daarnaast ondervinden ze hinder van het verwijderen van kruidachtige vegetatie en beplanting (met name waardplanten) indien dit gebeurt in de voortplantingsperiode en aan werkzaamheden aan de sloten en de beek in de voortplantingsperiode en overwinteringsperiode waarin zij als larven in het water overwinteren. Ook buiten deze periodes is het mogelijk dat bij het verwijderen van vegetatie en beplanting en bij werkzaamheden aan oppervlaktewater (onbedoeld) exemplaren gedood zullen worden. Door de landschappelijke inpassing wordt het plangebied geschikter voor libellen.

4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

4.1 CONCLUSIE

Voor alle soorten die in de Flora- en faunawet zijn aangemerkt als overige en streng beschermde inheemse soort en voorkomen in het plangebied én waarbij door de ruimtelijke ingreep woon- of leefgebied verdwijnt, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Voor de ringslang dient een ontheffing aangevraagd te worden voor aanvang van de activiteiten. Aangezien de ringslang een streng beschermde soort is moet hierbij tevens een projectplan met voorstel tot compensatie worden ingediend.

soortgroep	soort	flora- en fauna
reptielen	ringslang	streng
vissen	bermpje	overig
	kleine modderkruiper	overig

Tabel: soorten ontheffingsaanvraag Verlegde Maanweg en landschappelijke inpassing

In het tracé van de beek waar werkzaamheden plaatsvinden zijn geen beschermde vissoorten aangetroffen. De overig beschermde vissoorten (zie bovenstaande tabel) komen waarschijnlijk wel voor in de Heiligenbergerbeek, maar van deze soorten is niet bekend waar ze precies voorkomen. Voor de waterschappen is de gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen vastgesteld. Door de werkzaamheden aan de beek uit te voeren volgens deze gedragscode wordt schade aan deze overig beschermde soorten voorkomen. Indien tijdens de uitvoering toch de streng beschermde bittervoorn wordt aangetroffen is alsnog een ontheffing nodig.

Een ontheffing voor vogels is niet nodig wanneer geen vaste verblijfplaatsen (holen) of kolonies worden vernietigd. Koloniebroeders zijn niet aangetroffen, hiervoor is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig. Voor het verwijderen van bomen met regulier in gebruik zijnde holten, bijvoorbeeld een uil die ieder jaar terugkeert om te broeden, is een ontheffing nodig. In het plangebied zijn geen nesten van uilen aangetroffen en het plangebied vormt maar een zeer beperkt onderdeel van het totale leefgebied van de steenuil dat zich hoogstwaarschijnlijk ten oosten van het plangebied bevindt. Voor de steenuil is dan ook geen ontheffing nodig. Voor de overige vogels geldt dat wanneer in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, rond deze nesten een rustzone geldt waarbinnen geen werkzaamheden mogen worden uitgevoerd. De werkzaamheden mogen pas worden uitgevoerd wanneer de vogels hun nesten vanzelf weer hebben verlaten (broedsel is afgerond/groot gebracht).

De landschappelijke inpassing van de weg en de bijbehorende faunavoorzieningen vormen een goede basis voor de benodigde projectplannen. De faunavoorzieningen verzachten de ontstane barrièrewerking van de weg en ook van de bestaande barrièrewerking van de Arnhemseweg. De landschappelijke inpassing voorziet in een breed opgezette inrichting van de ecologische verbindingszone. De geplande natte en droge zones, beplantingselementen, poel en meander in de beek met toepassing van flauwe oevers maakt het gebied interessanter voor de diverse soorten flora en fauna, waaronder voor de soorten die hinder zullen ondervinden van de ingreep. Dit richt zich tevens op soorten die nu nog geen gebruik maken van het plangebied maar zijn aangemerkt als gidssoort waaronder de poelkikker en het oranjetipje. Andere gidssoorten zijn ringslang, boommarter, patrijs, das en zandhagedis. Daar de ecologische verbindingszone naar de eisen van deze meest kritische soorten wordt ingericht, zal ook de overige flora en fauna hierin 'meeliften'.

4.2 AANBEVELINGEN

Aanbevolen wordt om voor aanvang van de activiteiten een ontheffing aan te vragen voor de werkzaamheden die uitgevoerd zullen gaan worden voor de realisatie van de Verlegde Maanweg inclusief de landschappelijke inpassing. Voor het overtreden van verbodsartikelen 9, 10 en 11 uit de Flora- en faunawet voor het vernietigen en verstoren van plant- en diersoorten en hun leefomgeving moet ontheffing worden aangevraagd op grond van artikel 75, lid 4, onderdeel C; 'Ontheffing voor ruimtelijke ingrepen'. Voor de behandeling van een ontheffingsaanvraag door Dienst Regelingen moet men rekenen op een tijdsduur van minimaal 3 maanden.

De gegevens in deze rapportage voldoen ca 2 jaar na uitvoering van dit onderzoek om een ontheffing aan te vragen. Na het verstrijken van die periode is actualisatie van deze rapportage noodzakelijk.

Omdat tevens ontheffing aangevraagd dient te worden voor twee streng beschermde soorten dient de ontheffingsaanvraag vergezeld te worden van een projectplan. Hierin komen een aantal zaken specifiek naar voren:

- de uit te voeren activiteit en de ligging van de locatie;
- de voorkomende beschermde dieren op de locatie;
- de te verwachten schade aan beschermde soorten;
- de wijze waarop schade aan beschermde soorten wordt beperkt;
- de voorgenomen mitigerende en/of compenserende maatregelen;
- de onderbouwing van de keuze van de geplande locatie;
- het onderzoek naar alternatieve locaties;
- de onderbouwing van het maatschappelijk belang van de voorgenomen activiteit (inclusief een toelichting hoe de afweging tot stand is gekomen).

4.3 AANBEVELINGEN T.A.V. RODE EN ORANJE LIJSTSOORTEN

De meeste Rode en Oranje Lijstsoorten die mogelijk voorkomen in het plangebied zijn reeds beschermd via de Flora- en faunawet. Voor de overige Rode en Oranje Lijstsoorten is geen ontheffing of aanvullend onderzoek nodig. Het behoud van deze soorten komt niet in gevaar door de werkzaamheden in het plangebied. Bovendien zullen deze soorten profijt hebben van de landschappelijke inpassing en de inrichting van de ecologische verbindingszone.

LITERATUUR

Atlas van de Nederlandse broedvogels, Nederlandse Fauna 5, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2002.

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997

Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen, Henrik W. de Nij, Media Publishing, Doetinchem, 1997

Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht, 1992

Bekendmaking lijsten beschermde inheemse soorten, nummer 201, 13 november 2001

Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet, Stb. 2000, 523

Besluit vrijstelling beschermde dier en plantensoorten, Stb. 2000-525, Stb. 2001,499

Besluit Rode lijsten flora en fauna, 5 november 2004

Oranje Lijst, provincie Utrecht, 1998 (fauna) en 2002 (flora)

De dagvlinders van Nederland, Nederlandse Fauna 7. De Vlinderstichting. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2006.

De Nederlandse libellen, Nederlandse Fauna 4. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2002.

De wespen en mieren van Nederland, Nederlandse Fauna 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2004.

Flora- en faunawet, wetnummer 402, staatsblad, 1998

Flora- en faunawet, wetnummer 656, staatsblad, 2001
Beschermde soorten: bijlage I en II van de Flora- en faunawet (Stb. 1998,402)

Habitatrichtlijn, (Richtlijn 92/43/EEG).

Inventarisatie flora en fauna inpassingsgebied omlegging Maanweg en woningbouwlocatie Leusden-Zuid, Bureau Waardenburg, 2003

Natuurbeschermingswet, wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen, Stb. 2005, 195

Ravon jaarverslag 2005, RAVON Tijdschrift 24 jaargang 8 nummer 3, december 2006

Soortengegevens, provincie Utrecht, 1989, 1990, 1999, 2000 (fauna) en 2000, 2004 (flora)

Veldgids amfibieën en reptielen, Stumpel T. & Strijbosch H., KNNV Uitgeverij, Utrecht 2006.

Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG).

Zoogdieren van West-Europa, Lange R., Twisk P., Winden A. v., Diepenbeek A. v., Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Utrecht, 2003, 2^e druk.